

Oranje-Jubel en Bijtjesdag (Vervolg van pag. 7)

bijeenkomsten, ging men over de betogenden spreken van: de Doelisten. Hier eisten de burgercompagnieën democratische verkiezing van hun kapiteins en andere officieren, een democratische krijgsraad en verkiezing van gecommiteerden uit de burgerij om toezicht op het stadsbestuur uit te oefenen. Het is bekend, dat graaf Bentinck als secretaris van den prins en de eigenlijke leider van de orangisten, zijn betaalde agent, een Rotterdamsen bakker van der Meer, naar Amsterdam liet sturen, om de beweging op te stuwten of in te dammen naarmate de verheffing van den prins tot stadhouder zulks vorderde. Toen eindelijk de toestand onhoudbaar was geworden en de Amsterdamse verzetsbeweging van de regenten, uitvoering vorderden van de herhaaldelijk door van der Meer en Daniël Raap gedane toezegging, dat de prins (toen reeds sinds 1747 erfstadhouder geworden) naar Amsterdam zou komen om de moeilijkheden te bezweren en de regenten tot toegeven te dwingen, werd daaraan in 1748 voldaan. Zijn ontvangst was werkelijk bijzonder feestelijk, plechtig en hartelijk. Dr. Jan Romein schrijft er over in „De Lage Landen bij de zee”, dat het waarschijnlijk niet behoorde tot het officiële programma, dat Willem IV de ochtend van zijn komst op het Haarlemmerplein verwelkomd werd door wel 3000 scheepstimmerlui van Kattenburg — z.g. Bijtjes — met oranjekokarden op hun mutsen en een vaandel waarop met koeien van letters „Oranje en Vrijheid” geschreven stond. En zeker niet — aldus nog steeds Romein —, dat des nachts enkele leiders door een aantal Bijtjes vergezeld, in het Oudezijds Herenlogement, ter plaatse van het Binnengast-

huis) waar de Prins zijn intrek had genomen, binnendrongen en hem door de bedreiging van een algemeen bloedbad, waarbij ook hijzelf groot gevaar zou lopen, tot toegeven ook op het punt van de krijgsraad wisten te brengen. Doch enkele dagen nadat de Prins deze toezegging had gedaan, liet hij, op het uur van zijn vertrek uit Amsterdam op 15 September een proclamatie aanplakken, dat de nieuwe door de burgercompagnieën geëiste krijgsraad niet zou mogen bijeen komen, dan met voorkennis van de burgemeesters uit de oude regentenstand. Zo heeft hij na eigen doeleinden te hebben verwezenlijkt bijna al het oude gehandhaafd met inbegrip van de aristocratische regentenklik. Zo is de geschiedenis in het kort van onze eerste Bijtjesdag. Zij was derhalve niet roemvol. De nationale beweging, de patriotten, waren in Oranje reeds bij de dood van Willem IV in 1751 bitter teleurgesteld. Willem V heeft de tegenzin tegen Oranje bij de burgerij nog verdiept. Andere krachten dan de oranjes moesten de Nederlandse eenheidsstaat in de kapitalistische wereld tot stand brengen. Zij zou eerst tot stand komen in 1795. Want in dat jaar trokken de Franse legers met de tijdens het bewind van Willem V uitgeweken patriotten ons land binnen. Het was een revolutie van buitenaf, als wij dit althans zo mogen zeggen. Maar de Franse legers kwamen reeds niet meer als die der revolutie. De revolutie was daar reeds voorbij. De gematigden hadden reeds de overhand. De reactie was ingeluid. Zo bleef hier ook toen veel van het oude gehandhaafd, maar de eenheidsstaat was voor eens en altijd gevestigd. Voor altijd? Of staan wij thans voor totaal nieuwe opgaven, nu wederom Oranje troef is.

Toneelkritiek: VRIJ VOLK (Vervolg van pag. 7)

den. Inhoud en stijl volgens de beproefde geschiedenisboekjes van de lagere school, tot heil en „verdomming” van ons Volk. Fien de la Mar laat in dit stuk zien, dat ze een artieste is van groot formaat en dat de jaren van gedwongen nietsdoen haar geen schade hebben gedaan. Weer is ons Volk „Vrij” en de „Vrijheid” van het Nederlandse Volk gewaarborgd voor de toekomst.

Als het doek weer opgaat is Anton Coolen aan de beurt. Maar Anton Coolen heeft een moeilijke taak. Hij moet de kwestie van Johan en Cornelis de Wit verbergen. Hij moet een historisch toneelstukje schrijven, maar de pijnlijke kwesties vermijden. In het laatste is hij geslaagd, maar in het schrijven van een toneelstukje niet. Dit is dan ook niet prettig voor de vertolkers en nog minder voor het publiek. Hetty Beck geeft een zeer goede vertolking van een boerenvrouw, maar Dick van Veen, als de Prins van Oranje, bleek niet de krachtigste te zijn, waarvoor hij in het stuk had moeten doorgaan. Weer zijn de nodige dialogen gewisseld over „Vrijheid” en „verdrinking”, waarin ons Volk regelmatig terugvalt. En weer is het een man van het Huis van Oranje, die ons eruit haalt.

Maar het noodlot blijkt niet te wijken. De vierde periode behandeld de Franse overheersing. Getiteld: De brief aan Prins Willem VI. De brief werd geschreven door Gijsbert Karel van Hoogendorp en het stuk door Jeanne van Schaik-Willing. Ko Arnoldi laat zich bij de vertolking van de rol van Gijsbert Karel van Hoogendorp van zijn beste zijde zien. Het stuk heeft zeer goede kwaliteiten, maar vervalt aan het einde weer in de gebruikelijke Oranje-stemming, en gaat uit als een nachtkars als de brief aan Prins Willem VI geschreven is, en het publiek weer tevreden gesteld is, daar de Prins het onderdrukte Nederlandse Volk na die brief wel zal redden. En zowaar, het blijkt in het vijfde stuk, dat er toch nog grotere machten zijn, die het Nederlandse Volk regelmatig weer in een staat van slavernij doen storten. Dit toneelstuk is geschreven door Aug. Defresne en is getiteld: „Heden”. Op ontroerende wijze wordt daar de hel in uitgebeeld, die vele vrijheidszoekers hebben meegemaakt in de cellen der S.D. en Gestapo. En als er in de vrouwencel door een in vrijheid gestelde afscheid wordt genomen, en er worden groeten overgebracht aan hen, die in de buitenlandse wereld nog in betrekkelijke vrijheid leven, wordt er aan een arbeidersvrouw met drie zoons en een man gevraagd: „Aan wie moet ik voor jou een levensteken overbrengen?” Dan antwoordt de vrouw: „Aan niemand, want

er is niemand meer thuis”. Dit schrijft beeld blijft haken in de gedachten. En Kerkhoven, die de rol van deze vrouw tolt, doet dit op een zo voortreffelijke wijze dat hier het idee van toneelspel, dat ons uren niet verliet, volkomen verdwijnt. Als van Dalsum, in zijn rede voor het K. gericht, als hij met zijn kameraden ter veroordeeld is, zegt: „Dit is geen oorlog grondstoffen of grondgebied”, is dat er naast. Hij vergat, dat dit een oorlog was sen kapitaal en arbeid. Dat het fascisme boren werd uit het kapitalistische stelsel de strijd in de historie om de Vrijheid strijd was van onderworpenen tegen overheersers. Dit gemis heeft de inhoud het hele stuk „Vrij Volk” tot een mislukte toneelstuk gemaakt. Wij hadden gedacht zowel schrijvers als vertolkers, wat hadden in deze vijf jaren... en zeer zelden afgelepen zes weken. In één ding is het stuk consequent en risch gebleven, dat er, bij het einde, a doek voorgedoe neervalt, er deze keer Prins van Oranje is om de Vrijheid te borgen.

MALEISCHE LES... NUI

Het blad „Ons Rijk” heeft een rubriek „Maleische les”. Blijkbaar bedoeld voor de landse bevrijders die straks naar Indië moeten en die b.v. moeten kunnen zeggen: „Orang Djepang makan nasimoe” = „Japanner eet jouw rijst op”. Wij willen gaarne aan deze voorlichting Indonesiërs medewerken. Ziehier nog een paar Maleische zinnen, die zij zeker begripen: Kapital Belanda makan nasi kita! = Nederlandse kapitaal eet onze rijst op! Siapakah makan nasimoe sebelom Djepang datang? = Wie heeft vóór de J. ners jouw rijst opgegeten? Siapakah akan makan nasimoe dijka Djepang soedah poelang? = Wie zal n jouw rijst opeten? Di Dachau keadaaan ada boesoe Bagas keadaaan di Boven-Digoe doelo? = In D was het slecht; hoe was het in Boven-D Soedah berapa lamakah di negerimoe bahaja kelaparan? = Hoelang heerst bij al honger-oedeem? Willen onze „socialistische” of socialist bladen als „De Waarheid”, „Het Vrije V”, „De Vlam”, „Je Maintiendrai” en andere nesie-bevrijdings-apostelen eens tonen Maleisch spreken?

SPARTACUS

Opgaat als vaste lezer of abonné

Ondergetekende

wonende te

straat

geeft zich hiermede op als:

*vaste lezer (à 15 cent per week) op weekblad Spartacus.

*maand abonné op het weekblad à f 1.95 per kwartaal.

*kwartaal abonné op het weekblad f 1.95 per kwartaal.

*vaste lezer (per nummer) op het maandblad Spartacus à f 0.25 per nummer.

*kwartaal abonné op het maandblad f 0.75 per kwartaal.

Handtekening

*Doorhalen wat niet verlangd wordt. Duidelijk ingevuld afgeven aan de porteurs of te zenden aan het adres: Uitgeverij De Vlam, Holendrechtstraat 26-II, Amsterdam-Zuid. De abonnementen moeten bij vooruitbetaling worden voldaan.

uni 1945

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
EERD WOUDESTRA
Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Voorlopig adres administratie en redactie
UITGEVERIJ „DE VLAM”
Holendrechtstraat 26² - Amsterdam - Z.

J'ACCUSE... (Ik beschuldig....)

gelijke bloedvergieten van twee wereldoorlogen.

Poolse generaals en politici staan in Moskou terecht onder de beschuldiging van sabotage. Zij bekennen, althans gedeeltelijk, zoals die beklagden van bijna 9 jaar geleden, wier processen de juridische pronkstukken van de stalinistische likwidatie-veldtocht tegen de oude tegenstanders, concurrenten en deelgenoten van Stalin waren. Zij, de Poolse generaals en politici, werden aangeklaagd en ook uit hun monden vernemen wij de bekentenissen, die men van hen verwacht. Vlak bij het gerechtshof in Moskou, maar heel ver weg van de Poolse bevolking, onderhandelt men en wordt men het ook eens, over de nieuwe „democratische” regering van Polen op een „zeer brede basis”.

Dit is het einde van de half-fascistische Poolse militaire regering, dat colonel Beck, de Poolse minister van Buitenlandse Zaken in de tijd van de jachtuitstapjes van Göring naar het bevriende Polen, niet meer beleeft. Beck is enkele jaren geleden, ergens in Roemenië, op een heel gewone manier overleden en zijn hoge chef Pilsudski naar de eeuwige jachtvelden gevolgd. Wie denkt nog aan hem, die — gelijk zijn Russische collega Molotov — zo hartstochtelijk de hand van de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, von Ribbentrop, drukte? Niemand denkt meer aan colonel Beck, haast niemand meer aan generaal Sigorski, chef en opperbevelhebber van de Poolse strijdkrachten in het kamp der geallieerden, die aan het einde van een inspectietoetocht naar zijn, onder Montgomery in Afrika vechtende landgenoten, met zijn vliegtuig verongelukte. Zij allen zijn vergeten. Evenzeer vergeten als de slachtoffers van het befaamde proces van Brest-Litowsk, waarin de leiders van de Poolse arbeidersbeweging voor het fascistengerecht van Pilsudski aangeklaagd en gevonnisd werden.

Zelfs niet een goede oude klant van de voormalige reiziger in champagne von Ribbentrop, een grote wijnhandelaar in Hamburg, was bereid aan de tot „onderduiker” gepromoveerde minister van Hitler onderdak te bieden. Hoe vlug soms mensen van rollen verwisselen! In een gemeubileerde kamer van de armenwijk werd de oud-minister, oud-ambassadeur van Hitler bij de Britse regering, bemiddelaar tussen de Nazi's en de bankiersfirma Schroeder, verwant aan de firma Schroeder in Londen, door de Engelse militaire politie gevonden. Hij zal als oorlogsmisdadiger terechtstaan. In San Francisco wordt Franco-Spanje met alle stemmen van de nieuwe volkenbond uitgesloten, omdat zijn regering door middel van militaire geweld aan de macht gekomen was. Een aanklacht tegen de laatste fascistische regeringschef in Europa! Zijn Argentijnse geestverwante en collega echter verheugt zich nog steeds in de bescherming en sympathieën van de Amerikanen en Britten en mocht ondanks het Russische protest aan tafel blijven zitten. In België heerst grote ongerustheid. Koning Leopold, de afgod van alle dames, wil niet van zijn troon afstappen. De regering van Acker vreest een uitbarsting van de nu al nerveuze volksstemming tegen de hardnekkige monarch en dreigt met aftreden in het geval, dat Leopold naar België terugkeert. Zij dreigt met zwaar belastende onthullingen. Inmiddels eisen de massa's de bestrafing van de grote pro-fascisten en oorlogsveranciers. De regering motiveert de spoedige berechting van de kleinen en de vertraging van de processen tegen de groten met „technische moeilijkheden”. De motivering komt ons enigszins bekend voor.

Duizenden SS-sadisten zullen worden aangeklaagd en gevonnisd. Göring, de dikste en stomste Hitler-bandiet, zal worden aangeklaagd en gevonnisd. William Joyce zal worden aangeklaagd en gevonnisd. De Poolse generaals en politici uit de aera Pilsudski-Beck werden in Moskou aangeklaagd en (men moet maar bidden en als ruilmiddel in een handeltje tussen de grote mogendheden fungeren) niet ter dood, maar tot langdurige vrijheidsstraffen veroordeeld.

(Vervolg op pagina 2)

SPARTACUS

BLAD VAN DE COMMUNISTENBOND "SPARTACUS"

Het slechte geheugen

Wij allen hebben geen bijzonder goed geheugen. Hadden wij het, hoeveel beter en sterker zou dan onze positie op vele gebieden zijn. Wij vergeten maar al te vlug dat, wat wij geleerd hebben. Velen vergeten zelfs hun moedertaal, als ze een tijd lang in het buitenland geleefd hebben.

Iemand heeft eens gezegd, dat wetenschap de systematische verzameling en toepassing van de ervaring is. Dit is zeker geen volmaakte interpretatie van het begrip „wetenschap“, maar toch een vrij goede en vooral algemeen begrijpelijke verklaring van het zoveel bediscussieerde begrip.

Het slechte geheugen speelt ons vaak parten. Maar het wordt heel erg, als sommige personen of groepen op ons slecht geheugen speculeren; als zij, erop vertrouwend, dat we het toch niet meer zo precies weten, een belangrijke gebeurtenis uit het verleden heel anders voorstellen, dan het in werkelijkheid was. Helaas kan dit soort voorlichters erop rekenen, dat al te veel mensen niet goed kunnen onderscheiden of niet in staat zijn een redelijk oordeel over dat, wat zij beleven, te vormen.

Wie weet b.v. nog precies, wat in het „Atlantic Charter“ staat? Waarin? In het „Atlantic Charter“ of, op zijn Nederlandsch, in het „Atlantisch Handvest“? Dat was die plechtige verklaring van de nieuwe rechten van den Mens, die Churchill en Roosevelt bij hun eerste ontmoeting aan boord van een oorlogsschip midden op de oceaan aan de wereld verkondigd hebben. Zeer weinigen herinneren zich nog de inhoud en velen zelfs weten niet eens meer, dat er zo iets bestaat. Zonder zeer wantrouwend te zijn, geloven we echter, dat de in aanmerking komende regeringen over dit bewijs van slecht geheugen niet bijzonder ongelukkig zijn.

In dit geval is het werkelijk niet zo erg. Want het „Atlantic Charter“ zal geen verstrekkende gevolgen hebben, zeer zeker niet voor de brede massa der bezitlozen, dus vooral niet voor de arbeiders.

De arbeiders hebben niet veel aan plechtige verklaringen en beloften. Feiten zijn belangrijker. Zo b.v. is de Spaanse burgeroorlog zeer zeker de moeite waard, om ons weer eens te herinneren. Hoe was dat eigenlijk?

„De Vrije Katheder“, het academische weekblad van de „Waarheid“, verstrekt hieromtrent nadere voorlichting in zijn nummer van 16 Juni 1945 onder de titel „Burgos — jamais“ (Burgos — nooit). Met diepe verbazing kunnen wij hier lezen, wat er volgens het academische herinneringsvermogen voor minder dan tien jaren in en in verband met Spanje gebeurd is. Franco en zijn medeplichtigen hebben met behulp van de Duitsers en Italianen de republiek omver geworpen. De arbeidersmassa's streken aldaar voor de „democratie van een nieuwe type“ en werden — voorlopig althans — verslagen. Merkwaardig, hoe slecht ons geheugen geworden is. Volgens onze herinnering zag het er toch nog iets anders uit. Zeker, dat van Franco en zijn wapenbroederschap met Hitler en Mussolini klopt. En dat Franco vallen moet, nadat zijn „hoge“ beschermers hem hierin de weg gewezen hebben, hierover zijn we het volkomen eens, ofschoon hij zich blijkbaar in de bijzondere sympathie van Churchill verheugen kan.

Maar in Spanje en in verband met Spanje, gebeurden er nog andere dingen dan die, welke zich de Katheder-socialisten van het „volksfront“ herinneren. Misschien zijn zij het ook vergeten. Of is hun katheder toch nog niet vrij genoeg, om zo iets te mogen onthouden of zelfs uit te spreken?

Zo was er b.v. tijdens de Spaanse burgeroorlog een volksfront-regering in Frankrijk met Léon Blum als minister-president. Deze regering was aan de macht gekomen en werd gesteund door alle partijen van het „front

populaire“. En als wij ons niet volkomen vergissen, was de Franse zusterpartij van de formeel gelijkwidende stalinistische partij van Nederland de sterkste motor van het Franse volksfront.

Eén van de belangrijkste redenen voor de overwinning van Franco was de niet-interventie. Deze was zelfs in een internationaal comité georganiseerd, waarin alle invloedrijke staten, zoals Engeland, Frankrijk, in het begin ook Rusland, Italië en Duitsland e.a. zitting hadden. En de directe nabuur van Spanje, het volksfront-Frankrijk onder Léon Blum, was van begin af en bleef tot het bitterste einde toe lid van deze commissie. Het sloot zijn grenzen voor de hulpverlening van de wapenleveranties, maar nam het goud van de republikeinse Spaanse staatsbank in bewaring en liet de Spaanse republiek in de puinhopen van Madrid ondergaan. Het goud werd overigens later aan Franco gerestitueerd en een zekere marschall Pétain werd Frans ambassadeur te Burgos. Nu bestond er weliswaar geen volksfront meer in Frankrijk. De „democratie van het nieuwe type“ (overigens een uitvinding van de Duitse stalinistieleider Wilhelm Pieck, op het zesde wereldcongres van de Komintern), was van korte duur geweest, van bijna nog korter duur dan de loonsverhogingen, die de Franse volksfront-regering na zijn verkiezingsoverwinning had moeten toestaan.

De historicus zal wel moeten zeggen, dat één van de sterkste bondgenoten van Franco de niet-interventie van de „democratie“ was, ze was het diplomatieke etiket, dat de Duitse-Italiaanse interventie opgeplakt werd.

Maar dat was geenszins alles. Bescheiden zwijgt de „Vrij Katheder“ over de arbeidersopstand in Catalonië, waardoor zich de arbeiders

Ik behoor tot hen, die, zolang de wereld draait, lijden. Over mijn leed kan ik niet schrijven. Er is geen taal, zelfs niet de grootste rijkdom aan woorden, waardoor mijn simpel leed begrijpbaar wordt.

Ik zit hier aan de klagmuur. Voor het eerst overzag ik heel de aarde. Nu moet ik vertellen wat ik zag. Mijn handen beven. Mijn geest is moe. Voor mij rijst de hoge muur; achter mij verschroeft het leven. En na al de eeuwen die achter mij liggen, vol kommer en ontbering, wil ik, om mijzelf een houvast te geven, mijn gebrekkige woorden krassen op de muur, die de mensheid tot eigen verderf bouwde.

Ik ploegde de aarde. Ik klopte mijn hamer op steen, brons, koper en staal. Ik werkte in het zweet des aanschijns. Ik zweegde niet voor hen, die mij liefhadden, maar voor hen, die mij haatten. Zo stapelden de eeuwen zich op. En naarmate mijn arbeid zwaarder werd, proefde mijn leed bitterder. Somtijds richtte ik mij op en zag om mij heen. Zo werd ik mij bewust, dat ik niet alleen was. Ik zag het leed groter worden door onderlinge verdeeldheid. Want met het voortschrijden der eeuwen werden de rijen der werkers groter en de slavenketenen moeilijker te torsen.

De aarde gaf weerstrevend zijn rijkdomen af. Onder de grauwe aardkorst lag de rijkdom der mensheid. Een miljoenenleger van werkers veroverde het, in opdracht van weinige meesters. Eeuw na eeuw werd hieraan gewerkt. Naar-

ders tegen de sabotage van de anti-fascistische strijd door de „volksfront“-regering en onderdrukking van de sociale revolutie trachten te verzetten. Hun opstand werd neerslagen, de arbeidersraden werden bloot onderdrukt, ze werden, gelijk overal Spanje, in naam van het „volksfront“ geëxecuteerd. De door het landproletariaat ontlegde landgoederen werden aan de „rechtmatige“ bezitters teruggeven, evenals de fabrieksmijnen en dat alles in naam van het volksfront, met de zegen van de Stalinisten onder applaus van de „rechtmatige“ eigenaars. Binnen en buiten Spanje werden de hangers van de proletarische revolutie gedacht gemaakt (onder de verzamelingen „trotskistische Hitler-agenten“) en, mogelijk, uitgeroemd. De eenvoudige soldaten van de internationale brigade, zover zij naar Frankrijk konden uitwijken, werden interneerd en in het jaar 1940 „ordnend“ aan Hitler uitgeleverd. Zij verloren grotendeels hun einde in de massagraven de Duitse concentratie-kampen. Kort voor einde van de Spaanse burgeroorlog nam de Spaanse volksfront-generaals met „kame-Misja“ aan het hoofd, voordat zij capitulerden, de communistische verdedigers van hoofdstad onder mitrailleursvuur.

Burgos — jamais! Dat klinkt prachtig oren van de jonge studentengeneratie waarschijnlijk vol aandacht naar de herinneringen van de „Vrije Katheder“! In speciaal als het zo mooi gezegd wordt „usum delphini“, „voor het gebruik der bestond vroeger vaak onder de titels van de voor de ontwikkelde jeugd, die in hun werkorte en onveranderde inhoud voor de dige lezers zgn. ongeschikt waren. De geschiedenis van de Spaanse burgeroorlog geschreven voor het gebruik der jeugherinneren zich de docenten de feiten meer duidelijk? In dit geval zijn wij bereid, het slechte geheugen een beetje te frissen.

Het gaat er om, dat bepaalde bevelen tot richtlijn van denken en doen alle werkers wordt. De hele arbeidersbevolking moet samen een nieuwe schappij opbouwen, zonder dat daarbij precies dezelfde opvattingen

Ar een nieuwe arbeidersbeweging

gezien in het vorige nummer van weekblad op de tragiek, die er in dat de massa's in hun verlangen een betere samenleving een eenfront met hun eigen bezittende aangaan. Wat hieruit te voortkomt, is geen matiging van de verbreding van de invloed der werbevolking op het maatschappelijk maar juist haar terugval en zo de volledige politieke en economische overheersing door het grootkapitaal.

Maak, waarvoor de Communisten-„Spartacus“ thans staat, is van geene omvang, want we moeten trachten nieuwe richtlijnen aan te geven, maar de macht van de werkende bevolking tot het beheersen van haar leven kan groeien. En we hopen op heel korte termijn uit de hele bevolking gesteund te worden.

Het gaat er om, dat bepaalde bevelen tot richtlijn van denken en doen alle werkers wordt. De hele arbeidersbevolking moet samen een nieuwe schappij opbouwen, zonder dat daarbij precies dezelfde opvattingen

gen over economie, over politiek en over wereldbeschouwing kan hebben. Op dat punt blijft de rijke schakering van opvattingen bestaan, terwijl ondanks deze verschillen toch gemeenschappelijke beginselen aanwezig moeten en kunnen zijn.

De nieuwe beginselen zijn zeer eenvoudig. Het zijn in hoofdzaak twee dingen:

- 1e. De opheffing der uitbuiting is de absoluut noodzakelijke voorwaarde voor de groei van een nieuwe mensheid.
- 2e. Het beheer over alle maatschappelijke organen moet in handen liggen van de arbeidende bevolking. Dat is een werkelijke democratie, waaraan inderdaad de hele bevolking, feitelijk iedere dag, ieder uur, deelneemt. De samenleving vervult dan ons willen en denken, onze hele geest, onze hele cultuur.

Deze beginselen zijn helemaal niet nieuw, want het zijn eigenlijk de socialistische eisen uit de oude tijd. Voor heden zijn ze wel nieuw. Alles wat zich op de samenwerking van kapitaal en arbeid richt, (dat is de bourgeoisie, de confessionele bonden en partijen, de sociaal-democratie, de vakverenigingen,

ongekende hoogte opgedreven. Ik zag de woningen en akkers verschoerd, zover mijn blik reikte. Ik zag de gedoden, vrienden en vijanden, stil en koud, in stomme aanklacht op de velden liggen.

Ik zag de geopende massagraven hun miljoenen slachtoffers tonen.

Ik zag de heersers voortgaan de haat te prediken. Ik vroeg, „Waarom?“ Maar ik kreeg geen antwoord.

Zo stond ik eenzaam op de hoge muur. De werkers der wereld verdronken in hun eigen bloed. Ik zag de machthebbers reeds nieuwe plannen beramen. Aan de horizon zag ik opnieuw vlammen opslaan uit de resten, die nog stonden.

En dichterbij vierden verdwaasden feest. Met de handen voor de ogen ben ik afgedaald naar de grondvesten der muur.

Mijn handen grepen in de aarde en ik voelde, dat de droge grond, die tussen mijn vingers verkorrelde, goed was. Ik zag mijn gereedschappen liggen en nam ze onwennig op. Ik keek om mij heen en zag velen hetzelfde doen. Met dezelfde wil in de ogen. Zij waren gereed om te bouwen en bereid tot vernietiging van hen, die dat wilden beletten. Geen woorden werden tussen ons gewisseld, maar onze eensgezindheid was een wapen, dat roof en hebzucht vernietigen zal.

Dit is de geschiedenis van mij en mijn miljoenen makkers. Ik kras haar in de muur, opdat men ze niet vergeet....

DE KLUUR

mate de rijkdommen zich opstapelden werden de werkers armer en de slaven om het leven zwaarder. Ik was één met de slaven. Met mijn gereedschap was in staat een ieder te voeden. Gelu de harten der mensen te brengen. Ieder te geven, waarop hij recht had. Maar ik was een slaaf, geketend mijn werktuig. Wat ik maakte, was bezit van anderen en ik was niet in mijn ketenen te verbreken.

Hier, onder aan de muur, kijk ik mijn handen. Mijn stugge vingers, kromd door arbeid en leed, getuigen mijn wil tot werken en bouwen. Ach mijn gebogen rug liggen de puinhopen der wereld, zwartgeblakerd, in stomme aanklacht. Ik voel mij schuldig. daaraan heb ik deel. Men leerde mij dere gereedschappen hanteren. Die dienden tot bouwen, maar tot vernietiging van wat reeds stond. Ik werd haat opgevoed. Ik doodde velen angst, uit zucht tot zelfbehoud. Ik do hen, die leden als ik. De vruchtbe akkers werden doede akkers. Wij vern den dat, wat we als slaven gebouwd den. De gereedschappen voor het p en en delven verroesten in dode we loosheid. Zo vermoordden de slaven wereld door eigen onmacht, hun kan op vrijheid. Voor iedere strijd, die moesten voeren, dienden andere mo

van haat. Somtijds richtte ik mijn rug recht en keek in ogen, in hetzelfde leed te lezen was. Onze en grepen steviger het wapen, en wees wij elkaar naar het leven.

als het duizend en duizenden handwaren, richtten wij ze tegen onze hers. Wij streken en wij dachten te winnen. Maar toen wij de gereedschappen tot ploegen en delven weer werden, gleden de ketenen der slaven weer om ons. Wij wisten niet hoe. Na eeuw ging voorbij. De akkers en vruchtbaar van onze doden. Na de strijd richtte ik me op met een maak op de lippen. Nooit heb ik en, waarom ik doodde. Wel nde ik mij, dat ik mij altijd weer evelen, mijn gereedschappen ter te werpen om voor hen te strijden, mijn krachten misbruikten en mijn al stalen. In elk tijdvak waren het en, maar hun bedoelingen waren ide.

aan de voet van de muur, die de id der slaven omsluit. Voor het werd mij gisteren vergund haar te mmen en bovenop de kantelen, de dorst te overzien. Ik zag, dat alle d en kennis van mijn medeslaven ij was misbruikt. Binnen de muur de liefde verstikt en de haat tot

de Stalinistische partijen, de door de staat afgestempelde Jeugdorganisaties, de pers, enz. enz.) levert geweld of ongewild de arbeidende bevolking in al zijn lagen aan het kapitaal uit. Daarom moeten we duidelijk uitspreken, dat deze samenwerking naar onze ondergang voert, al moeten we dan ook tegen de hele stroom van de „openbare mening“ oproeien. Wij spreken duidelijk uit, dat we de uitbuiting een onzedelijk beginsel achten, dat we hen, die een arbeidsloos inkomen uit renten of dividenden trekken, als a-sociale lieden beschouwen, die zich verrijken aan de armoede der bevolking. Wij beschouwen het arbeidsloze inkomen op grond van renten of dividenden wel is waar als iets, dat door de wet wordt toegestaan, maar we zien daarin alleen, dat de bevolking door de kapitaalbezitters geplunderd wordt met de wet in de hand. Deze hele wetgeving is onzedelijk.

Het is van belang, deze kwestie zo te stellen, omdat juist in de toekomst het kapitaal en haar „medewerkers“ de grote zedemeesters gaan uithangen, door te praten over de noodzaak van hard werken, van weinig verdienen, omdat ze gaan praten over „arbeidsschuheid“ en opvoeren van het arbeidstempo en over verantwoordelijkheid, die WIJ als arbeidende bevolking tegenover dit kapitaal zouden hebben.

De arbeidende bevolking mag zich door dergelijke zedelijkheidspraatjes niet laten overbluffen en we moeten daar ons eigen zedelijk ideaal van opheffing der uitbuiting tegenover weten te stellen. Werken voor dividenden doen we niet als „samenwerkers“, doch alleen zolang we geen kans zien er onder uit te komen.

Het tweede punt betreft een werkelijke democratie. Het wordt zo langzamerhand wel duidelijk, dat de arbeidende bevolking aan de tegenwoordige organen van democratie bitter weinig heeft. Ze beantwoorden helemaal niet aan ons doel. Ons doel is immers, het beheer over het maatschappelijk leven in handen van de bevolking zelf te leggen? Iedereen weet, dat we daar tegenwoordig steeds verder vandaan komen.

Als nieuw beginsel moeten we uitspreken, dat we een werkelijke democratie alleen daarin zien, dat de werkende bevolking over de gang van het leven beslist. Dat wil zeggen: wij praten niet over „Medezeggingschap“, maar het is een vanzelfsprekendheid, dat wij als arbeidende bevolking over alles beslissen. Iedereen, die werkt, kan daarbij meebeslissen.

Juist omdat dit absoluut noodzakelijk is, om een nieuwe opgang der mensheid mogelijk te maken, wijzen we er op, dat de huidige vormen van democratie helemaal niet aan dit doel beantwoorden. Ze zijn trouwens voor deze taak niet berekend. Daarom wacht ons op dit gebied de grootste maatschappelijke omwenteling. En het is de taak der arbeidende bevolking zelf, deze nieuwe vormen van

(Vervolg pagina 6)

Achter prikkeldraad

Er zijn in de oorlog woorden ontstaan en straat- en plaatsnamen hebben betekenis gekregen. „Onderduiken“ wekt een ander gevoel dan „pulsen“, „Euterpestraat“ bezorgt ieder een rilling van afkeer en „Westerbork“ heeft voor een deel van de bevolking een smartelijke klank. Dat is een deeltje van de erfenis, die de Duitse bezetting ons gelaten heeft.

Toch is Westerbork niet door de nazi's uitgevonden. Westerbork bestond al en was reeds als kamp in gebruik, lang voor de oorlog.

De na 1938 uitgeweken Duitse Joden, die in Duitsland niet meer konden leven, werden door de Nederlandse regering in Westerbork geïnterneerd. Met hen kon de Nederlandse regering niet doen, wat ze met vele niet-Joodse politieke vluchtelingen deed, ze n.l. weer over de Duitse grens zetten.

Want Duitsland wilde ze niet meer hebben, en de Nazi-regering was het erken-

Het gaat NIET goed

(Vervolg van pag. 3)

de regeringsautoriteiten praktisch doen, moeten de overtuiging hebben, dat de nu geldende organen voor het oplossen van arbeidsmoeilijkheden inderdaad voor hun taak berekend zijn. Welnu, het feit van de staking is de praktische uitdrukking van de onjuistheid van deze mening. Arbeiders staken niet voor hun genoegen, maar uit nood. De arbeiders hebben in hun werk het voor hen zekere weten, dat ze van iedereen verlaten en volkomen alleen staan en dus spreekt het voor hen vanzelf, dat ze ZELF moeten aanpakken. En de wijze, waarop de autoriteiten en de vakverenigingen dit conflict tot oplossing hebben gebracht, heeft hen in deze mening alleen maar versterkt. Zij, als arbeiders, die toch het werk moeten uitvoeren, hebben niets te zeggen. Het antwoord met een stakingsverbod willen we niet vergelijken met Hitlermethoden, want Hitler had meteen de kogel of het concentratiekamp gereed. Maar het is wel de methode uit de oudste tijd, het is de meest reactionaire oplossing. Het is wel een wonderlijke gang in een zg. democratische ontwikkeling, waarnaar iedereen zegt te streven. Ons lijkt het meer een gang naar een stevige dictatuur.

Het Koninklijk Besluit van 12 Juni betreffende het aannemen en ontslaan van personeel sluit hier wel heel democratisch bij aan. Het is n.l. aan alle ondernemers verboden, zonder toestemming van de directeur van het Gem. Arbeidsbureau arbeiders in dienst te nemen, behalve als de arbeider kan aantonen, dat hij zijn laatste betrekking met onderling goedvinden heeft beëindigd. Laat nu maar eens een staker proberen, ergens anders werk te vinden!

Zo zien we de gang van de moderne democratische ontwikkeling. Registratie van alle mannen en vrouwen, stakingsverbod en het decreet over het aannemen en ontslaan sluiten zo de ketting om de hele arbeidende bevolking! De „democratie“ marcheert! Het gaat niet goed!

de staatshoofd van een bevriende mogendheid. Hier tegenover had de Nederlandse regering natuurlijk „plichten“. Zo kreeg Westerbork zijn bestemming. Een andere bestemming dan in de oorlog, toen Westerbork de uitgangspoort werd voor het grootste deel van de Nederlandse Joden, die van hieruit samen met Joden van andere nationaliteit, een gruwelijke dood tegemoet gingen.

In Mei 1940 vonden de Duitsers hier een gereed kamp met inhoud, met geëmigreerde Duitse Joden, die in de oorlogsdagen niet vrijgelaten waren. Zij werden voor een deel door de Duitsers aangesteld om de organisatie van de doorsturing van Joden naar Polen te helpen regelen. Zij kregen „de baantjes“.

Zo werd hier door de nazi's de beproefde tactiek toegepast van gevangenen te gebruiken voor de maatregelen tegenover andere gevangenen. Zij kregen hiervoor het veilige stempel, „bis auf weiteres“ (tot nader orde).

Het grootste deel van hen verdween echter na korter of langer tijd in de concentratiekampen in Polen.

Weer is Westerbork in gebruik. Hier worden gearresteerde N.S.B.-ers opgesloten... samen met de paar honderd overgebleven Duitse Joden!

De Duitse Joden, die door de Nederlandse regering weer tot Rijksduitsers verklaard zijn, omdat ze op 10 Mei 1940 nog niet officieel van het Duitse burgerrecht uitgesloten waren.

Er zijn er, die reeds jaren in het kamp verblijven, achter prikkeldraad. Er zijn mensen bij, die reeds tijdens hun verblijf in Duitsland illegaal tegen het nazi-bevind gestreden hebben. Er zijn er, die hun familie hebben zien wegvoeren, hun ouders of hun vrouwen en kinderen verloren hebben, door de nazi-moord.

Zij zijn uitgesloten, samen met de N.S.B.-ers, van onze van de nazi-pest bevrijde maatschappij.

Hun huis is het gevangenkamp, hun werk gevangeniswerk. De mensen, die ze ontmoeten, zijn medegevangenen of gehate fascist.

Moet dit zo blijven?

Spreek en handel altijd zó,
dat het klassebewustzijn der
arbeiders er door wordt
opgewekt en versterkt.

Welkom thuis! Welkom in de beweging

Langzamerhand ontvangen wij uit vele streken van het land berichten uit Duitsland terugkerende kameraden als gevolg van arbeidsinzet en razzia's joodse gedeporteerden, of als slachtoffers hun klasse-activiteit in de bezettingsjaren weggevoerd.

Ontzetting vervult ons wanneer wij hun delingen omtrent het doorstane leed nemen. Droefheid vervult ons over de die hun leven in die vaak jarenlange hebben kunnen behouden, die wij nimmer weerzien.

Destemmer heten wij de gelukkigen, die kerenden hartelijk welkom thuis. Welke beweging!

Wij willen hen allen niet met name noemen. Wij maken daarop slechts één uitzondering naar aanleiding van de prachtige brief, die wij ontvingen van twee van onze vrouwelijke kameraden. Ook, omdat zij niet kunnen terugkeren en om brieven de kameraden vragen.

Het zijn Mien Sneevliet—Draaijer en Th. Haan—Zwagerman, die thans, na drie jaar vangenschap in Hitler-Duitsland, vanuit den ons een brief, getuigende van sterk leven en dapperheid, zenden. Zij schrijven:

„Over ons behoeft niemand meer te hebben. Wij worden hier klaarmaat, jongens, om weer mee te schrijven ons! Schrijf ons!

Veel lief voor alle Mien en Th.

Welkom in de beweging kranige mannen vrouwen!

Naar een nieuwe arbeidersbeweging

(Vervolg van pag. 5)

democratie te ontwikkelen in het tische leven van alledag. Een werkdemocratie moet daar aangrijpen, we het grootste deel van ons leven brengen: dat is in ons maatschappelijk werk. Daarom moeten we ons grondslag van ons bedrijf, waar we werken, weten te vinden, om als drijfspersoneel over onze arbeid te raadslagen.

Hiervoor zal een zeer zware strijd gevoerd moeten worden. De laatste king aan de Amsterdamse Arbeidsreserve heeft ons al een voorproefje geven; dat de „autoriteiten“ niet met arbeiders uit het bedrijf wensen te verhandelen, dat ze dit kleine begin-tje van wordende arbeidersdemocratie zo spoedig mogelijk in de kiem wist verstikken. Het is onze taak, bij de lijke acties juist in het middelpunt zetten, dat het niet alleen gaat om doorvoering van eisen, die in de worden gesteld, maar dat het gaat veel meer: om het doorvoeren van nieuwe democratie, die eenmaal het maatschappelijke samenleven zal heersen.

Voor allen, die niet door de nationale eenheidszwijmel in het gareel van kapitaal gespannen zijn, is het daar verzamelen geblazen: Propaganda van de beginselen van opheffing der uituiting en voor nieuwe vormen van democratie, die op het beheer door de arbeiders van hoofd en hand in de bedrijven rusten.

BUITENLANDSCHE BETALINGEN en de vrije handel

Nederland zowat het hele apparaat vernield is, moeten van buitenland voor een groot bedrag machines, grondstoffen, gereedschappen, auto's enz. worden ingevoerd. En we in de oude verhoudingen voor de oorlog, dan zou dat een ding zijn voor alle mogelijke kansen van buitenlandse goederen. Tijd van voor de oorlog bestelden buitenlandse importeurs in het buitenland, wat ze hier kwijt konden en nu hun niets liever zijn, dan deze amheim nu weer ter hand te

at is nu niet goed mogelijk, bevoor goederen uit België. Op 1 mei 1944 is door de Nederlandse regering te Londen een tol-unie getekend met België-Luxemburg. De bedoeling is, dat daarvan is een volledige vrijtussen die landen, zodat de douzen vervallen. De bedoeling is, gemeenschappelijke tarieven van rechten vast te stellen, zodat het verschil maakt, of iets in Antwerpen Rotterdam wordt ingevoerd.

arvan terecht komt, is echter nog el andere kwestie, want juist na 1 mei 1944 is de toestand op economisch gebied hier in Nederland zo totaal geworden. Het is zeer de vraag, voortgenomen vrije handel tussen Nederland-België volgehouden kan worden. Ieder geval is nu alvast iedere handel met het buitenland opge-

ONS OPVIEL

vangenen als stakings-brekers. Bericht. Half Mei meldde de zender Nederland: „In verband met de in de Belgische kolennijnen worden 2000 Duitse krijgsgevangenen in die tewerk gesteld, terwijl aan het einde maand opnieuw 4000 krijgsgevangenen mijnen zullen gaan“. Uit „Bedrijfschap“ No. 53, Weekblad voor Arbeid, Enschede.

erandering.

Nederland kennen we allen de Ned. maatschappij, ten instelling die getoond weten, hoe uit de arbeiders het meeste kon worden tegen de laagste beloning. Haar naam geen goede klank heeft, thans op onder de naam Dienst Uitwerken (D.U.W.). De lonen die worden zijn verhoogd. Het theoretisch komt in Overijssel voor volwassenen tot 46 cent per uur... Indien dit sche loon werkelijk gehaald wordt, men in Enschede, Hengelo en Almelo op een weekloon van f. 28.88. Dit is to-loon, waar de aftrek voor ziekte- en verzekeringen nog af moet, ook el de loonbelasting... Uit „De Be-meenschap“ No. 53, Enschede.

van kleren...

rtielarbeiders vernemen wij, dat er in liefabrieken druk gewerkt wordt aan ven van vlaggedoek.

„Het is een ieder verboden, zonder een namens... de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer verleende vergunning goederen in- of uit te voeren“. (Parool 18 Juni).

Vast staat wel, dat de importeurs hun vroegere werkzaamheid niet kunnen opnemen, al is de behoefte aan buitenlandse goederen ook nog zo dringend. De oorzaak daarvan is, dat, wat nu in het buitenland wordt gekocht niet direct betaald kan worden. Betalingen aan buitenlandse schuldeisers kunnen namelijk slechts in hoofdzak in drie vormen gebeuren. Ten eerste door een goudzending; maar daarvan is niet voldoende in Nederlands bezit. 2e. Door transportdiensten te water en te land; maar sinds een groot deel der Nederlandse koopvaardijvloot vernietigd is, kan een vereffing van schulden langs deze weg niet plaats vinden. 3e. Door Nederlandse industrie- of landbouwproducten naar het buitenland uit te voeren. En ook deze weg is nu onbe-gaanbaar.

Toch moet er ingevoerd worden, om de productie weer op gang te krijgen. Daarom zegt de Nederlandse staat nu, *borg te staan voor de betalingen van de import*. Dus moet de staat zorgen voor de daartoe benodigde financiële middelen. Deze kan dat doen langs drie wegen: 1e. door het uitvoeren van goederen, maar dat heeft nu praktisch nog geen betekenis; 2e. door aan de leveranciers in het buitenland te verzoeken, het verschuldigde bedrag pas over een paar jaar te vorderen, maar dat is iets, waar de buitenlandse leveranciers bitter weinig voor voelen, omdat ook zij „aan hun verplichtingen moeten voldoen“; 3e. door in het buitenland schulden te maken, om de buitenlandse leveranciers te kunnen betalen. Dit zal hier de meest aangewezen weg zijn.

Dit alles lijkt heel eenvoudig en het is het ook inderdaad. Maar we moeten niet vergeten, dat hiermee het hele samenstel van ons bedrijfsleven grondig gaat veranderen. In de eerste plaats volgt daaruit, dat niet iedereen maar goederen in het buitenland kan gaan bestellen, zoals dat vroeger het geval was. Op het gebied van de buitenlandse handel wordt daarmee de vrije handel afgeschaft. Niet uit beginsel, maar uit nood.

Ten tweede volgt hieruit, dat de opbouw zich in hoofdzak alleen kan voltrekken, naarmate de buitenlandse geldschietters gewild zijn, leningen te verstrekken.

Ten derde volgt daaruit, dat de staat nu ook gaat bepalen, wat en hoeveel er zal

worden ingevoerd. Maar ook, wie de ingevoerde goederen zal krijgen. Dus de staat bepaalt, wat er van gemaakt zal worden.

Zo leidt de controle op de buitenlandse handel tot een alzijdige staatsinmenging in het bedrijfsleven en tot een praktische afschaffing van de vrije handel op het buitenland, en sterke belemmering van de vrije handel op de binnenlandse markt.

Met een paar voorbeelden zouden we dat nog willen verduidelijken:

Een bekende gereedschappenfabriek hier in Nederland beschikt nog over wat half-fabrikaten, om daar bijtels en schaven van te maken. Maar ze heeft geen steenkolen. Dus wendde de fabriek zich tot het kolenbureau om kolen, opdat er nieuwe gereedschappen gemaakt kunnen worden in verband met de opbouw. Goed, zegt het kolenbureau. Hoeveel bijtels en schaven kunnen gemaakt worden met 10 ton kolen? Het aantal werd opgegeven. Daarna werden de kolen geleverd, maar de hele partij schaven en bijtels moet aan een door de regering aangewezen firma worden geleverd tegen overeengekomen prijs. Waar blijft hier de vrije handel?

We geloven niet, dat iemand er rouwig om hoeft te zijn, dat deze vrije handel verdwijnt, behalve dan natuurlijk de fabrikanten en de handelaars. En dus kunnen we ons voorstellen, dat velen op het eerste gezicht zeggen: mooi, we gaan de goede kant uit. En toch is dat helemaal niet het geval. Dat willen we aan een ander voorbeeld laten zien, dat we nu nog wel niet aan de praktijk ontlenen, maar waarvan iedereen direct ziet, dat het zeker zo gaan zal.

De Nederlandse textielindustrie ligt in Twente en in Brabant. Deze industrie kan alleen werken, als ze van de regering toewijzing krijgt voor wol, linnen of katoen. Maar de regering bepaalt tevens wat gemaakt wordt en voor wie. En dus laat de regering allereerst dat maken, wat zij het belangrijkste acht. Voor de tegenwoordige tijd, nu de heersende machten van plan zijn een leger van een half miljoen man uit de grond te stampen, zal dat waarschijnlijk in de eerste plaats zijn: uniformen, soldaten-onderkleden, soldaten-dekens en wat er verder bij de militaire uitrusting behoort. Bij de huidige gang van zaken wordt niet in de eerste plaats voor de behoeften van de bevolking gewerkt, maar voor de behoeften van het kapitaal.

Hetzelfde geldt bijv. voor de levensmiddelenindustrie en voor de schoenen-productie. De opheffing van de vrije handel, die ook een socialistische eis is, wordt zo tot een van de scherpste wapenen tegen de arbeidende massa's gemaakt.

Het Boerenbedrijf na de oorlog

Dr. J. P. Kruyt wijdt in „Je Maintien-drai" van 16 Juni een beschouwing aan „Onze landbouw na de oorlog". Daarin wijst hij de moeilijkheden van het boerenbedrijf voor de oorlog aan en geeft dan aanwijzingen voor een betere toekomst op dit gebied. We missen hier echter een forse kijk op het vraagstuk en daardoor blijft het stuk ver onder de maat.

De vraagstukken, die volgens de heer Kruyt hun oplossing moeten vinden, zijn de volgende:

1. De landhonger van de boeren.
2. De onvoldoende financiële opbrengst van de agrarische bedrijven.
3. Het verschil in levenspeil tussen stad en land.

De landhonger is de uitdrukking van een betrekkelijke overbevolking op het platteland. Er zijn meer boeren, die land willen hebben, dan er grond beschikbaar is. Vroeger vloede altijd een belangrijk deel van het boerenoverschot naar de steden, waar ze als arbeider een onderkomen zochten. Bij de heersende werkloosheid van de laatste jaren voor de oorlog kon van deze afvloeiing natuurlijk weinig komen. Vandaar: een gevecht tussen de boeren om de beschikbare gronden, waardoor de pacht- en de grondprijzen omhoog liepen. En de grondbezitters lachten daarbij in hun vuistje. De heer Kruyt ziet nu in de annexatie van Duits gebied een gaatje, om dit probleem enigermate op te lossen.

De onvoldoende financiële opbrengst der agrarische bedrijven voor de oorlog is ons allen wel bekend. We herinneren ons nog wel, hoe de producten dikwijls niet eens van het land werden gehaald, omdat de kosten van de oogst niet goed gemaakt konden worden. We herinneren ons, hoe de boter ver beneden de kostprijs naar Engeland werd uitgevoerd, waarbij door heffingen bij invoer de prijs van boter, spijvet en margarine in Nederland zo hoog werd gesteld, dat hierdoor de tekorten op de uitvoer werden gedekt. Dat heette: *Koopt Nederlandse waar, dan helpen we elkaar!*

De hopeloze toestand van het Nederlandse boerenbedrijf werd echter niet alleen veroorzaakt door de algemene wereldcrisis, die de wereld teisterde. De kwestie is deze, dat de hele Europese landbouw en veeteelt niet tegen de buitenlandse concurrentie op kon. Buitenlandse tarwe was veel goedkoper dan de inlandse. Vandaar, dat in Nederland voor de bakkers de verplichting gesteld was, *Nederlands meel te verwerken*, terwijl slechts een deel buitenlands meel mocht worden gemengd. Deed men dit niet, dan werd de Nederlandse landbouw vernietigd. Ditzelfde gold bijv. ook voor Frankrijk, waar de kostprijs van meel ver boven de wereldmarktprijs lag. En voor de veeteelt gold hetzelfde. De Australische boter kon aan de grootste af-

nemer, Engeland, veel goedkoper geleverd worden, dan de Nederlandse. Dat komt, doordat in Australië geen eigenlijke zomer en winter is, zodat het vee het hele jaar door in de wei kan blijven, er geen stallen en dergelijke nodig zijn, terwijl het vee elektrisch gemolken wordt. De kostbare wintervoeding van het vee vervalt hier helemaal. Dit alles heeft direct te maken met de ontwikkeling van techniek en verkeer in het moderne imperialisme.

Wat stelt de heer Kruyt nu, om deze moeilijkheden op te lossen? Hij zegt:

„Verwacht mag worden, ... dat de economische isolering van elk land binnen hoge tolmuren zich niet meer zal herhalen, en dat alle daarmee te maken hebbende kwesties, van invoer, uitvoer, handelspolitiek, valuta, dumping enz. op verstandige wijze en volgens internationaal gerichte gezindheid, zullen worden opgelost."

We antwoorden daarop, dat geen mens in de handel een halve cent voorschot geeft op internationale gezindheid. Dat is geen grondslag voor een handelspolitiek. Daar gaat het eenvoudig om de rentabiliteit van kapitalen en nergens anders om. Maar bovendien: wie deze handelsbelemmeringen in de eerste plaats nodig hebben, dat zijn de Europese landen. Zou men hier de grenzen voor de Australische, Noord- en Zuid-amerikaanse agrarische producten opengooien, dan werd het Europese boerenbedrijf grondig genekt. Dat was vóór de oorlog het geval, dat is nu méér waar dan ooit. De oplossing, die de heer Kruyt ons hier aan de hand doet, is van nul en gener waarde.

En verder: Er is nog een andere grond, waarom men hier die grenzen voor vele van de buitenlandse agrarische producten *praktisch zal sluiten*. Het is trouwens moeilijk alles over de éne „agrarische" kam te scheren. Dit is temeer het geval waar ook industriële kapitaalbelangen bij de geleide agrarische economie een rol spelen. Wij komen op dit alles nog wel terug. Dat is de ontzettende verarming in Europa. Men zal in de Europese landen nauwelijks de buitenlandse agrarische producten binnenhalen, omdat ze niet betaald kunnen worden. Misschien zal men geen tolmuren oprichten, maar in de toekomst zal de staat de invoer wel in de hand nemen en die bestelt eenvoudig geen agrarische producten in het buitenland. Ieder land moet zichzelf voeden.

Waarschijnlijk zal de heer Kruyt dit juist heel goed vinden, want dan is in ieder geval toch de buitenlandsche markt beschermd en kunnen de boeren dus lonende prijzen berekenen. Want hij is van mening, dat het prijspeil van de agrarische producten moet worden verhoogd.

„De landbouw moet kunnen rekenen op een prijspeil, dat hoog genoeg ligt, om de levensstandaard

van het platteland gelijk te maken aan die van de stad ... Moeten voor de prijzen van de levensmiddelen iets verhoogd worden, dienen de consumenten dit of brengen en te aanvaarden."

Geachte heer Kruyt, we geloven, zich hier grondig vergist. Iedereen van overtuigd, dat Nederland ontzettend verarmd is en iedereen weet, dat zo ver er plannen bestaan, deze ziegen in de richting van een snelle bouw door hard werken en weinig dienen. We zouden u daarvoor een reeks van citaten uit de pers kunnen voorhouden. En al waren deze citaten niet, een kind kan zien, dat het richting uitgaat. Wat in werkelijkheid komt, is geen verheffing van het peil van de plattelandsbevolking, wel een verlaging van het levenspeil stedelijke bevolking tot die van platteland. En bij de lage lonen slechts voor het allernoodzakelijke levensonderhoud zullen reiken, *de prijzen van de agrarische producten zo laag mogelijk zijn*. We kunnen boeren net zo min een welvarend bestaan voorspellen als de arbeiders de steden. Ook de boeren hebben te lachen.

We vinden de oplossing van het agrarische probleem door de heer Kruyt te eenvoudig. Maar waarom niet hij het niet in een andere richting? De heer Kruyt is immers socialist en van de personalistische soort? Wat de heer Kruyt er van denken, als hij het niet in een andere richting agrarische bedrijf eens op andere verlicht werd, bijv. door een afschaf van de *grondrente*? Dat zou een schelen. Wel werden daarmee de grondbezitters gedupeerd, maar is dat ernstig? Het betreft hier immers slechts een a-sociale groep van de volking, die met niets doen aan de komst? Hatelijk vorm van uitbuiting dan de grondrente is toch nauwelijks denkbaar! De boeren werken, de grondbezitters strijken eenvoudig op, zonder er een slag voor gedaan hebben. Dat is onzedelijk, meneer! Op verdere maatregelen kunnen we niet ingaan, omdat we toch al de schikbare ruimte overschreden. En nog wel meer over te zeggen. Maar bewaren we dan tot gelegener tijd.

BEGRIJP DIT GOED

In enige dagbladen troffen wij het volgende bericht:

„De Chef van de Staf Militair Gezag heeft bepalings vastgesteld ter verkrijging van een overzicht over alle beschikbare krachten, zowel mannelijke als vrouwelijke. Daartoe is een z.g. registratie-plicht gevestigd, krachtens welke alle mannelijke Nederlanders en Nederlandse onderdanen boren in een der jaren 1895—1929 en ongehuwde vrouwelijke Nederlanders en Nederlandse onderdanen, geboren in de jaren 1900—1929 zich bij eerste oproep moeten registreren bij het Gewestelijk Bureau."

Wanneer t.z.t. het Militair Gezag de oproep tot registratie zal hebben gedaan, de distributiediensten hun, die verzuim daaraan gevolg te geven, geen distributie beschikken meer mogen verstrekken."

1945

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur:
ERD WOODSTRA
Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Voorlopig adres administratie en redactie
UITGEVERIJ „DE VLAM"
Holendrechtstraat 26 - Amsterdam - Z.

AARDBEVING van San Francisco

De mensen verbinden aan de naam San Francisco niet slechts de voorstelling van een machtige havenstad aan de westkust van de Verenigde Staten van Amerika, denken, als ze de naam van deze stad horen, niet slechts aan een eeuwig helden, aan prachtige straten tussen de smoechte wolkenkrabbers en aan de Grote Grond, waarvandaan men de Grote Gronden kan, de oneindige watervlakten van vier continenten van elkaar scheiden. De mensen van boven de veer, denken bij het horen van deze naam aan het jaar 1906. Toen werd er in de vuren op dezelfde plek een grote stad, een San Francisco, door een grote aardbeving veranderd in een puinhoop.

Waar was in het laatste jaar voor de grote crisis van de twintigste eeuw, gebeurde. San Francisco was het van de gelukzoekers. Toentertijd was het „Blue boys blue, from California is plenty of gold on the banks of the bay."

In San Francisco, hadden zij zich niet ingedacht, die het „geluk" gevonden hadden, die het nog zochten. Zij waren gekomen van alle uithoeken der Spanjaarden, Britten, Ieren, Duitsers, Russen, maar ook Chinezen en anderen, allen aangelokt door het gele

verhalen van Jack London vinden beeld van het toenmalige Frisco van die stad, waarnaar de goudzoekers van Alaska verlangden, waarin men de buit, die men maakte of te hoopte, „leven" wou en ook leven waarin het geld rolde en handel en bloeiden.

San Francisco bouwde men de transcontinentale spoorlijnen, dwars door het Noordamerikaanse Vasteland, Frisco trokken de mensen uit het Amerikaanse Oosten, die weg te gaan uit het slechte klimaat en de armoede van de industrie-steden naar het land van de eeuwige zomer, van het ge-

makkelijk geldverdienen en van het leven zonder zorgen. Een kwart eeuw later herhaalde zich deze beweging, toen het dichtbij gelegen Hollywood de droom van alle onbekende sterren van het filmbedrijf werd.

In 1906 ging deze stad, waarin men „leefde en liet leven", tenonder, nog grondiger verwoest dan de vele steden en dorpen in Europa en Azië veertig jaren later. De aarde beefde en verslond een stad met haar leven, haar welstand en haar armoede. En deze natuurramp, door gelovige mensen vergeleken met de ondergang van Sodom en Gomorra en als een straf Gods voor het zondige, losse leven voorgesteld, werd gevolgd door een maatschappelijk aardbeven, de crisis van 1907. Zij wordt vaak, en zeer oppervlakkig, als de grote financiële crisis aangehaald, omdat het gehele monetair stelsel van de Verenigde Staten in het gedrang kwam en zelfs zou hebben kunnen bezwijken, als niet Morgan de Oudere in de bres gesprongen was, een feit, dat als een van de grote heldensagen van het Amerikaanse kapitalisme vermeld wordt.

Dit was inderdaad ook een aardbeving, niet door natuurlijke, maar door maatschappelijke oorzaken. Maar het had eveneens vernietigende gevolgen voor miljoenen arbeiders en kleine lieden. Het grote beven was het nog niet, want dat kwam pas zeven jaar later en duurde langer dan vier jaren, van 1914 tot 1918. Het was de eerste wereldoorlog. Hij veranderde het gezicht der aarde, verwoestte gehele landen en deed in de grootste staat van de wereld door de bewegingen van arbeiders, boeren en soldaten de eeuwenoude macht van den Tsaar ineenstorten, in „tien dagen, die de wereld deden wankelen".

Maar het fundament, waarop deze maatschappij staat, bleef behouden in de wereld, de macht van het kapitaal over de arbeid, over de mensen. Deze macht herstelde zich en werd steeds weer opnieuw geschokt, maar ze hield toch nog stand. Nieuwe crises, nieuwe bewegingen

der massa, nieuwe oorlogen en tenslotte de tweede wereldoorlog.

En op de plaats van de aardbeving van 1906 kwamen ze bij elkaar, de regeringsvertegenwoordigers van de „Verbonden Volkeren", aangelokt door de visie op hun veiligheid en vrede, op hun welstand en sociale rechtvaardigheid. En de ogen van honderden miljoenen zijn wederom gericht op San Francisco. Allen luisteren met inspanning of zij niet misschien het grote beven van een nieuwe tijd en van een nieuwe ordening van de menselijke samenleving zouden kunnen vernemen. In de dagen, waarin het Hitler-imperialisme in zijn laatste stuipstapelingen lag en heel de wereld op het sein van de wapenstilstand stond te wachten, begon dit congres van de grote en kleine overwinnaars.

Het was bijeen, toen Duitsland capituleerde, het ging door met onderhandelen over de toekomstige vredesorganisatie, over de nieuwe volkenbond, waarvan allen deel uitmaken, die de denkbeelden van de groote mogendheden aanvaarden. Reeds op dit punt deden zich ernstige verschillen van mening voor. Want de grote machten, verbonden voor de militaire strijd tegen Duitsland, houden zeer uiteenlopende meningen er op na, wat er in de toekomst zal moeten gebeuren. Wel zijn ze het op een zeer belangrijk punt met elkaar eens: Het fundament moet blijven behouden. Dat is het fundament van een maatschappij, waarin de massa moet gehoorzamen en de tot de heerschappij „geroepen" moeten bevelen. De „geroepen" noemen zich „Verenigde Volkeren". Hoe zei het ook de brave soldaat Schweik? „Tegen arme mensen moet men streng zijn".

De mensen slepen hun ketenen, de ketenen van hun gebrek aan macht en begrip. Zij wachten op het grote aardbeven, op de grote uitbarsting, die de ketenen zal verscheuren. Gespannen luisterden ze naar San Francisco. Zij schrokken van elk verschil van mening, dat zich voordeed. Zij voelden zich verlicht, toen zij vernamen, dat de uitnodiging van Argentinië en de niet-uitnodiging van Polen het congres niet van begin af deed mislukken, dat er een accoord met Rusland ten opzichte van het veto-recht tot stand kwam, dat men gemeenschappelijk